

ЗМІСТ

Пролог	5	Дев'ятнадцять.....	284
1921	7	Двадцять.....	302
Один	8	Двадцять один	322
Два	21	Двадцять два	341
Три	35	Двадцять три	358
Чотири	48	1936	375
П'ять.....	63	Двадцять чотири	376
1934	77	Двадцять п'ять	392
Шість	78	Двадцять шість.....	405
Сім	98	Двадцять сім.....	421
Вісім	113	Двадцять вісім	441
Дев'ять	129	Двадцять дев'ять	468
Десять	148	Тридцять.....	487
Одинадцять	168	Тридцять один	500
Дванадцять	179	Тридцять два	517
Тринадцять	196	Тридцять три	532
Чотирнадцять	206	Тридцять чотири	549
П'ятнадцять	219	Тридцять п'ять	561
Шістнадцять.....	229	Тридцять шість.....	580
1935	253	Епілог.....	587
Сімнадцять	254	Післямова авторки..	592
Вісімнадцять	269	Подяки	595

Літературно-художнє видання
Серія «Великий роман»

КРИСТІН ГЕННА

ЧОТИРИ ВІТРИ

Роман

Переклала з англійської *Анастасія Дудченко*
Дизайн обкладинки *Анастасія Стефурак*

Головний редактор *Світлана Крупчан*
Відповідальний редактор *Галина Кірієнко*
Коректор *Аліна Богомалова*
Дизайн і верстка *Лілія Тарнавської*

Підписано до друку 08.12.2022. Формат 60×90^{1/16}.
Папір книжковий. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 37,5.
Тираж 1500 пр. Зам. №

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО RM»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №7627 від 29.06.2022
Юридична адреса: 04050, м. Київ, вул. Юрія Іллєнка, 12
Фактична адреса: 04073, м. Київ, просп. Степана Бандери, 6
Тел./Факс: +38 (050) 331-89-44

ЗАМОВИТИ КНИЖКИ:

www.ridna-mova.com
Тел.: +38 (050) 346-55-77
Відділ реалізації: +38 (050) 331-89-44
E-mail: sale@rm-publisher.com.ua

Видруковано АТ «Харківська книжкова фабрика "Глобус»»
61011, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 7032 від 27.12.2019 р.
www.globus-book.com

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Серію «Великий роман» засновано 2023 року

KRISTIN HANNAH
THE FOUR WINDS

This is a work of fiction. All of the characters, organizations, and events portrayed in this novel are either products of the author's imagination or are used fictitiously.

First published in the United States by St. Martin's Press, an imprint of St. Martin's Publishing Group the four winds.

Copyright © 2021 by Kristin Hannah.

All rights reserved.

Дизайн обкладинки Анастасії Стефурак

ПРОЛОГ

Надія — монета, яка завжди зі мною: американський пенні, що його дав мені чоловік, якого я полювала. У моєму житті траплялися моменти, коли здавалося, що мене тримають на плаву тільки цей пенні й надія, символом якої він був.

Я поїхала на Захід у пошуках ліпшого життя, але злидні й жадібність перетворили мою американську мрію на кошмар. Останні кілька років — це роки втрат: роботи, житла, харчів.

Земля, яку ми любили, повстала проти нас. Вона зламала всіх, навіть упертих старих, які колись гомоніли про погоду й вітали один одного, якщо якогось року дуже добре вродить пшениця. «Щоб тут заробити, чоловіку треба боротися», — говорили вони.

Чоловіку.

Все завжди крутилося навколо чоловіків. Здавалося, вони думали, що куховарити, приборати, вино-

ISBN 978-617-8248-65-9

ISBN 978-617-8248-78-9 (серія)

ISBN 978-125-017-860-2 (англ.)

© Лудченко А. О., пер. з англ., 2022

© Стефурак А. М., обкл., 2022

© ТОВ «ВИДАВНИЦТВО РМ», 2023

шувати дітей і доглядати за садом — найпростіша річ. Але ми, жінки Великих рівнин, теж працювали від світання до смеркання, теж без продику гарували на пшеничних фермах, аж поки ставали такими самими сухими й обпаленими, як та земля, яку любили.

Іноді, коли я заплющую очі, — можу заприсягтися, що досі відчуваю на губах присмак пилу...

1921

«Завдати шкоди землі —
це зашкодити своїм дітям».

Вендел Беррі,
фермер і поет

ОДИН

Ельза Волкотт багато років прожила у вимушеній самотності, читаючи пригодницькі романи й уявляючи чиесь життя. В одинокій спальні, в оточенні книжок, що стали її друзями, вона інколи намілювалася мріяти про власні пригоди, але нечасто. Рідні неодноразово казали Ельзі, що її життя змінила пережита в дитинстві хвороба, що це через неї вона така вразлива й самотня. У гарні дні Ельза в це вірила.

У погані — як сьогодні — вона розуміла, що завжди була для власної сім'ї чужою. Вони від самого початку відчули, що з нею щось не так, побачили, що вона не вписується в їхнє коло.

Разом із постійним несхваленням завжди йшов біль — відчуття, ніби вона втратила щось безіменне, невідоме. Ельза витримувала його — поводитися тихо, не вимагала й не шукала уваги, приймала, що її люблять, але недолюбують. Біль став такою звичною річчю, що вона рідко його помічала. Вона

розуміла, що це ніяк не пов'язано з хворобою, хоча саме нею зазвичай пояснювали, чому її не приймають.

Але зараз, сидячи в улюбленому кріслі у вітальні, Ельза згорнула книжку, що лежала на колінах, і замислилась. «Епоха невинності»⁷ щось у ній пробудила, нагадавши раптом, що час спливає.

Завтра у неї день народження.

Двадцять п'ять.

Для багатьох це був молодий вік. Вік, коли чоловіки пили віскі, нерозважливо поводитися за кермом, слухали регтайм і танцювали з жінками, які носили сукні з торочками та прикрашали волосся обідками.

У жінок усе було інакше.

Коли дівчині виповнювалося двадцять, її надія починала згасати. У двадцять два про неї вже шепотілися в місті й церкві, проводжаючи довгим сумним поглядом. У двадцять п'ять на ній ставили хрест. Незаміжня жінка перетворювалася на стару діву. «Засиділася в дівках», — говорили про таку, хитаючи головою й цокаючи язиком. Це означало, що можливість утрачено. Люди зазвичай гадали, чому і як так вийшло, що абсолютно нормальна жінка з хорошою сім'єю стала старою дівкою. Але в разі з Ельзою всі знали причину. Вони говорили про неї так, ніби думали, що вона глуха. Бідненька. Худенька як тріска. І геть не така гарненька, як її сестри.

Бути гарною. Ельза знала, у чому тут суть. Вона не була привабливою жінкою. Коли день траплявся

⁷ Едіт Вортон, «Епоха невинності», — Фабула, 2016.